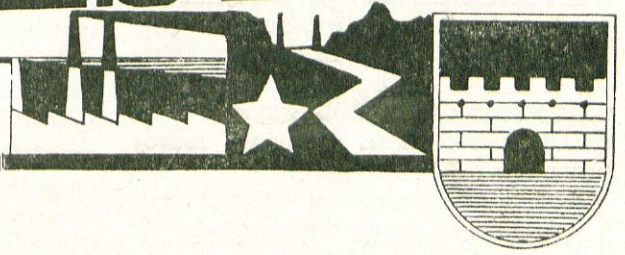

TRŽIŠKI VESTNIK

Leto II.

Tržič, četrtek 1. oktobra 1953

Štev. 20

Delovnemu človeku dajmo možnost zavestnega odločanja pri postavljanju kandidatov!

Le kratek čas nas loči od razpisa volitev za poslance zvezne in republiške skupščine, vendar smo v dosedanjih pripravah še zelo malo napravili. V čem naj bo naše delo?

Občinski odbor SZDL je že izdal program za izvedbo sestankov vsega članstva, ki so deloma že v teku, toda opaža se, da so ti zelo slabo pripravljene in da

nimajo določenega načrta, o čem naj glede na važnost resneje razpravljajo. O volitvah se govori vse preveč na splošno, kar nam nujno narekuje resnejše poglobljanje, ker bomo le na ta način ustvarili enotno sodelovanje vseh delovnih ljudi tržiške občine. Zaradi tega naslavlja občinski odbor SZDL na vse prebivalstvo tale

VOLILNI PROGLAS:

Člani in pristaši socialistične zveze!

Na svojih zborih morate predlagati take kandidate, ki bodo znali in razumeli v bodoči skupščini zastopati interese naše socialistične skupnosti.

Predlagajte za kandidate ljudi, ki so si z dosedanjim delom pridobili zaupanje delovnega ljudstva in ki jamčijo, da bodo vaše zaupanje vestno izpolnjevali.

Delavci, delavke!

Bližnje volitve morajo pokazati trdno voljo naših narodov, da nadaljujejo pot, po kateri gre socialistična Jugoslavija; postati morajo še močnejša manifestacija naših narodov; potrditi morajo pravilnost politike, ki je delavski razred postavila za upravitelje tovarn, rudnikov in podjetij in mu dala možnost zastopati interese družbene skupnosti.

Dalje morajo potrditi pravilnost poli-

tičke, ki je prešla delovne žene stoletnih okovov, jih izenačila v vseh pravicah in dolžnostih političnega, gospodarskega in družbenega razvoja;

ki je naši mladini posvetila veliko pozornost in ji omogočila vsestranski razvoj;

ki je omogočila nenehno krepitev jugoslovanske ljudske armade kot močnega vodjo za ohranitev naše neodvisnosti;

ki je potrdila pravilnost naše zunanje politike.

Ko boste šli na volitve, potrdite svoje zaupanje v Socialistično zvezo, ki je dala številne dokaze, da bo tudi v prihodnjosti pod vodstvom tov. Tita vodila dosledno borbo izgraditve socializma in poglobljanja enakopravnih odnosov med narodi vsega sveta.

Občinski odbor SZDL - Tržič

Delo komunistov v naši družbeni ureditvi

Mnogokrat — zlasti po VI. kongresu ZKJ — vlada pri poedinih članih ZKJ — pa tudi v nekaterih osnovnih organizacijah ZKJ v celoti — mišljenje, da se je danes vloga in delo komunistov reducirala le na posežanje sestankov osnovne organizacije, na plačevanje članarine in na posest članske izkaznice. Mnenje, da je sedaj težišče političnega dela prenešeno na Socialistično zvezo delovnih ljudi, je sicer točno, vendar ga nekateri komunisti napačno pojmujejo, češ, da kot komunisti nimajo kaj iskati v Socialistični zvezi. Ta pojav je vsekar škodljiv za delo poedinca komuniste kakor tudi za osnovno organizacijo kot celoto, kajti škodljivi vplivi tega pojava se pokaže v pasivizaciji poedinih članov pa tudi celotne osnovne organizacije ZKJ. S takim zmotnim pojmovanjem vloge in dela komuniste se krha tista ostrina revolucionarnosti, ki mora biti

lastna vsakemu članu ZKJ. Torej: glavno področje delovanja komunistov mora biti predvsem v Socialistični zvezi delovnih ljudi. Tu, med množico, naj komunisti razvijajo svojo aktivnost. Spet se najdejo nekateri poedinci, ki se sprašujejo, kaj in kako naj delajo med množico. S tem vprašanjem se odpira tako ogromno in pestro področje, da vsega v tem kratkem članku ni mogoče zajeti. Samo nekaj najvažnejših nalog bom skušal navesti.

Naša, vsak dan se razvijajoča in dopolnjujoča socialistična stvarnost zahteva vsak dan novih uredb, zakonov, sprememb itd. Naše socialistično gospodarstvo in razvijajoča se socialistična demokracija dnevno terjata novih oblik. Ali ni na tem področju naravnost ogromno nalog, ki čakajo komuniste? Pojasnjevanje, tolmačenje pomena in cilja vseh uredb, zakonov itd. širokim ljudskim

množicam je sigurno ena izmed prvih nalog, ki čakajo komuniste, posebno danes, ko stojimo spet pred vrsto novih gospodarskih uredb in ko gre za to, da bodo osnutki teh uredb jasni širokemu krogu ljudi. Povsem jasno je, da osnutke teh in vseh bodočih uredb ne gre razlagati ljudem kot nekaj dokončnega in nespremenljivega, temveč morajo komunisti na njihovi osnovi sprožiti široko diskusijo tudi o njihovih pomanjkljivostih ter stremeti za tem, da delovni ljudje kot celota sodelujejo pri dopolnjevanju in sprejemanju uredb in zakonov.

Kakor gospodarstvo tako se nenehno razvija tudi ljudska oblast. Tu naj komunisti predvsem tolmačijo množicam smisel novega volilnega zakona ter je s to perspektivo iti na množične sestanke Socialistične zveze kot na zbere volivcev. Ta naloga je danes tem bolj nujna, ker stojimo pred volitvami v zvezno in republiško skupščino.

Komunisti, ki delajo v tovarniških osnovnih organizacijah, pa imajo poleg ostalih nalog zlasti nalogo vzgajati člane delovnega kolektiva na praktičnih primerih samoupravljanja gospodarstva, o nadaljnjih perspektivah samoupravljanja ter dvigati socialistično zavest pri neposrednem graditelju socializma — delavcu.

Poseben poudarek je dati delu komunistov na vasi, kjer naj bi bila glavna naloga komunistov stalna borba za socializacijo vasi. Nekateri komunisti gledajo našo vas kot nekaj, kar je že dokončno izoblikovano, kar ne potrebuje nikakih dopolnil. Vendar temu ni tako. Ravno v naših vaseh je toliko življenjskih problemov, ki naravnost vpričujejo po tem, da se komunisti lotijo njihovega reševanja. Vsako odlašanje pri delu komunistov na vasi se lahko bridko maščuje, zato ni dovolj, da komunist dela samo v osnovni organizaciji v podjetju ali ustanovi, temveč je nujno, da se danes vsak član Zveze komunistov angažira pri delu na terenu, pa najsi bo to pri delu v Socialistični zvezi ali pa pri delu v ostalih masovnih organizacijah.

To naj bi bil samo bežen pregled na področje dela in nalog, ki jih morajo izvršiti in izvesti komunisti. Torej dela je dovolj, treba je samo krepko poprijeti, vztrajati v doslednosti, pa čeprav bo treba tu in tam razbiti marsikak trd oreh.

**Dopisujte
v „Tržiški vestnik“!**

Zunanja politika

Same besede ne morejo prepričati

Iz dneva v dan lahko zasledujemo neprestano konferiranje o dogodkih v Evropi, Afriki, Bližnjem in Daljnem vzhodu, vendar pa svetovni diplomaciji še ni uspelo razvozlati neštete zapletljajev, ki ovirajo svoboden in neodvisen razvoj posameznih držav.

Reševanje sklenitve pogodbe z Avstrijo in Nemčijo se je tako zapletlo, da je resno vprašanje, ali SZ nikakor ne želi toliko let po vojni, da bi ti dve državi lahko prosto zadihali in postali neodvisni od tujih držav. Zakaj toliko nepotrebnega govorjenja, če se pa dajo vsi problemi pravilno rešiti in obenem slehernemu človeku omogočiti dostojen obstoj? Veliko bi se dalo razpravljati tudi o dogodkih okrog »italijanskih herojev«, ki ponovno skušajo nekaj dobiti, kar ni bilo nikdar njihovo. Takih groženj se mi ne bomo ustrašili in naj bodo samo veselje, da se to ne dogaja v letu 1942! So pač zelo pozabljivi! Posebno poglavje v tem obdobju zavzema zasedanje OZN, ki ima nemalo težav zaradi razcepljenosti, ki jo povzročajo različna mišljenja in forsiranje predlogov skupin držav posameznih blokov. Korejski problemi še do danes niso rešeni, da ne govorimo o Egiptu. Tako vidimo, da je ogromno vsakodnevnih novosti v naši svetovni politiki, za katero pa se naši delovni ljudje velikokrat premalo zanimajo.

Potrebno bi vsekakor bilo, da smo redno seznanjeni z vsem, kaj se v tej ali oni državi dogaja, oziroma o čem di-

plomati in vladni predstavniki posameznih držav vsak dan razpravljajo, ker bi si le na ta način lahko ustvarjali jasnejšo sliko splošnega svetovnega položaja. Če bi naši pogledi v svet bili bolj sociološko — razgledni in ne samo diplomatsko — opazovalni, bi tudi naša zavest, da nismo sami, dobivala vsak dan nova dokazila. Socialistična era, ki

nastopa, katero slutimo in v katere zmagamo smo prepričani, bi nam bila mnogo bližja, dajala bi nam novih moči samozavesti in poleta za premagovanjem naših dnevnih težav in naporov. Komunisti, sindikati in naš tisk bi morali v tem pogledu pokazati večjo in širšo aktivnost, kot so jo doslej. Če bomo to dosegli, bodimo prepričani, da se bo naš ugled v svetu še bolj okrepil. Obenem bomo zmožni še bolj izrazito posegati v vsa politična in družbena dogajanja v svetovni politiki.

Osnutki odredb o novem gospodarskem sistemu naše države

Kakor je več ali manj znano vsem bralcem dnevnih časopisov, so izšle nove uredbe o gospodarskem sistemu FLRJ. Naj nakratko priobčimo prve osnutke uredb.

1. Osnutek temeljne uredbe o skupnem proizvodu gospodarskih organizacij in njegovi razdelitvi. Temeljne določbe te uredbe določajo skupni (bruto) proizvod na podlagi družbenega plana ter mora vsaka gospodarska organizacija iz svojih realiziranih proizvodov kriti vrednost sredstev porabljenih v proizvodnji, predpisane obveznosti do splošnih družbenih potreb (akumulacija, minimalne plače s prispevkom za socialno zavarovanje) in anuitete za izposojene dolgoročne kredite.

2. Osnutek uredbe o upravljanju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij. Delovni kolektivi upravljajo z

osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij v korist vse družbene skupnosti na podlagi socialistične demokratične pravice samoupravljanja proizvajalcev v gospodarstvu.

3. Osnutek uredbe o kratkoročnem kreditiranju. Kratkoročni krediti se dajejo gospodarskim organizacijam za obratna sredstva, komunalnim bankam in hranilnicam zaradi dajanja kreditov gospodarskim organizacijam, družbenim organom in lokalnim enotam. Kratkoročne kredite lahko dajejo NB FLRJ, komunalne banke in hranilnice.

4. Osnutek uredbe o dolgoročnem kreditiranju v gospodarstvu. FLRJ in ljudske republike lahko dajejo dolgoročne kredite zlasti za zgraditev investicijskih objektov, ki so važni za vso državo oziroma za dvig nerazvitih območij

2 Vrnitev v človeštvo

(Življenje inozemskih delavcev v okolici Dachaua)

Meseca oktobra 1943 je mojster Selzle dobil namesto odpuščenega Francoza kot delovno silo že omenjenega Poljaka in Ukrajinca, ki sta bila oba pri njem na stanovanju in hrani ter prejemale tedensko po 10 RM. Da bi mojster še samega sebe nekoliko razbremenil, je ponovno zaprosil oblasti za delovno silo in dostavil, da bi potreboval takega, ki je bil mojster že doma in ki razume nemški jezik. Na ta način sem torej prišel k njemu za pomočnika in opravljal odkazano delo. Tako smo bili v delavnici trije Slovani. Poljak Joža je bil precej potrjen in zamišljen. Doma iz srednje Galicije je doživel nemško in rusko okupacijo. Slednjič so ga Nemci zaprli. 5 mesecev ni smel pisati domov. Bolehna žena, ki je zaman poizvedovala za njim, je zaradi žalosti umrla in pustila 5 otrok. Ko je prišel v Dachau na blok 24, je šele prvič smel pisati domov, žal prepozno. Njegov tovariš, vaški učitelj, mu je sporočil, da je njegovo prvo pismo na ženo došlo, ko je bila žena že en teden v grobu. Ukrajinec Vladimir, mladi fant, doma iz okolice Farnopola (vzhodna Galicija), je med delom prepeval in Poljaku očital, da so vsi bivši poljski režimi enako nepravilno ravnali z ukrajinsko narodno manjšino. To dejstvo so tudi drugi Ukrajinci, s katerimi sem se

imel priliko razgovarjati, potrjevali. Zato bo razumljivo, da so Nemci že ob koncu l. 1943 ustanovili v Dachau SS četo iz samih Ukrajincev, h kateri je naš Vladimir pristopil. Mojster mu ni smel braniti, jaz in Poljak sva mu pa zaman odsvetovala ta nepremišljeni korak. Da bo opis Selzlove delavnice popolnejši, naj omenim še to, da je bilo v ponedeljek in torek sprejemanje, v petek in soboto pa oddaja popravljenih čevljev. Da se niso kaki čevlji zamenjali ali zgubili, je vestno skrbela nameščenska Ebermeier, ki je bila v delavnici zaposlena zato, da ji ni bilo treba iti drugam na delo. Njen mož, sicer vojni obveznik, je bil zaposlen pri nekem drž. gradbenem podjetju v Guštajnu na našem Koroškem. Nekoč mi je z velikim strahom pokazala pismo, v katerem ji je mož poročal, da jih pri gradbenih delih ogrožajo koroški partizani ter da se celo ob nedeljah ne upajo ganiti iz barake. Vprašala me je, kako je to mogoče, da so se v deželi z nemškim prebivalstvom pojavili banditi. Nudila se mi je prilika, na katero sem že čakal, povedati resnico tem nepoučenim ljudem v delavnici, da leži Guštanj že na naši jugoslovanski zemlji, da so partizani tudi na avstrijskem Koroškem dokler sega slovenski živelj, ki biva tam že nad 1300 let in ki bi je točasno obupni in neenak boj za obstanek. Domačini niso bili nič poučeni o preseljevanju, o streljanju talcev itd. Skoraj sem se bal, da sem jim povedal preveč, čeprav sem o življenju v tabo-

riščih iz previdnosti moral molčati. Že ves čas bivanja med civilnim prebivalstvom sem opazoval, da smo temu »Herenvolku« vsi inozemski delavci, zlasti pa mi, ki smo prišli na delo iz taborišč, manj vredna bitja.

Najbolj sta skušala biti zavedna oba vajuca, domačina, člana Hitlerjugend. Neprestano so jih klicali na razne tečaje in vežbanja. Zanimal sem se, kaj se uče v obrtni šoli, ker nista imela o krojenju in risanju vzorcev nobenega pravega pojma. Najbolj sem sa pa čudil, da tudi mojster ni znal krojiti vzorcev in ne izdelovati zgornjih delov, čeprav je v Münchenu opravil mojstrski izpit. Naše tržiške čevljarje bo morda zanimalo še to, da v celem Dachau ni bilo nobene izdelovane prešivalke, kakršne so pri nas. Zgornje dele čevljev je mojster Selzle naročil pri izdelovalcu v Münchenu. Ko je bila pa spomladi 1944 Rathova delavnica zaradi bombardiranja uničena, sem jaz izdeloval zgornje dele, kolikor jih je pač bilo treba. Ker mojster ni imel desnoročnega šivalnega stroja, sem šival kar na cilindričnem stroju za šivanje krp in to še brez mize.

V pivski sobi gostilne »Pri jagnjetu« v Dachauu, kjer sva bila s Pogačnikom na hrani in stanovanju kakih 5 mesecev, so bile zaporedne mize. Nad mizo v kotu je visela velika slika dragoncev bivšega cesarja Viljema. Pod sliko je visela tablica z napisom »Stammtisch« in ko sva se nekega dne s Silvestrom usedla k ti-

FLRJ pa tudi za gradnjo objektov za potrebe narodne obrambe.

5. Osnutek uredbe o ustanavljanju gospodarskih podjetij in obratov.

6. Osnutek uredbe o združevanju gospodarskih organizacij.

7. Osnutek uredbe o prenehanju gospodarskih podjetij in obratov.

V teh uredbah so točno analizirane vse določbe, oziroma dani predpisi o

ustanavljanju in prenehanju gospodarskih podjetij in obratov.

Krajevni sindikalni svet v Trzinu je priredil v času od 22. do 25. sept. predavanja o vseh navedenih uredbah ter so k tem predavanjem bili povabljeni predstavniki sindikalnih podružnic, družbenih in masovnih organizacij, z nalogo, da nato seznanijo z osnutki teh uredb vse delovne kolektive.

Na doseženih uspehih se vidi prizadevanje občinskega ljudskega odbora

Zadnje zasedanje občinskega ljudskega odbora je ponovno potrdilo zaupanje naših delovnih ljudi, saj je v prvem polletju letošnjega leta dokazal vsestransko pripravljenost za utrjevanje gospodarskih in političnih nalog v dobrobit vseh občanov.

Veliko se je že govorilo o raznih večjih delih, ki jih je ljudski odbor izvršil v tem letu, vendar je prav, da se seznanimo tudi z upravljanjem denarnih sredstev, ki jih ima na razpolago kot prispevek vseh delovnih kolektivov in kmečkih predelov našega območja. Predvsem je potrebno pregledati nekatere podrobnosti o urejevanju izpolnjevanja družbenega plana, o pospeševanju komunalne dejavnosti, o sodelovanju z ostalimi industrijskimi podjetji in o delu gospodarskega sveta.

Družbeni plan gospodarskih podjetij je predvideval plan izpolnitve za 53,5%, vendar pa nam končne številke kažejo presežek za 5,3% ali 58,8% izpolnjenega letnega družbenega plana. V neposredni

povezavi s tem pa je proračunsko gospodarstvo, ki je v celoti predvidevalo za 10, 150.000 din planiranega zneska. Od te vsote je bilo v tem obdobju že izdanih za kulturo in prosveto 3.908.000 din, za državno upravo (upravni aparat, razsvetljava, vzdrževanje cest itd.) 2.230.000 din. Poleg tega pa je imel LOMO še 892.000 din proračunskega dobroimetja.

V tem obdobju so bila izvršena tudi večja investicijska dela, ki se v celoti 24.863.000 din razdelijo na sledeče izdatke: obnova stanovanj, vodovodov, kanalizacije, elektrifikacije, regulacijski načrt mesta, ceste in komunalne naprave, delno pa tudi na kmetijstvo. Vsekakor pa bi številke, kolikor so navedene v zelo majhnem obsegu, ne mogle dati dovolj jasne slike vsega delovanja ljudskega odbora.

Komunalna dejavnost se je vsekakor postavljala v ospredje in tako ni čuda, da je bilo prav tej posvečene največ pozornosti. Zunanji videz mesta in stan-

vanjsko krizo je bilo treba reševati na vsakem koraku, kjer se je pokazalo količjak možnosti. Kljub temu, da je ljudski odbor o teh problemih velikokrat resno razpravljajal, pa je neprestano zadeval na nepremostljive ovire, ker ni bilo mogoče dobiti prav tistih materialnih sredstev, ki so takorekoč ne samo izvoznimi predmeti, temveč tudi v gospodarstvu zelo iskan. Predvsem je primanjkovalo cementa, ki je za vsako gradnjo najbolj potreben. Torej ljudski odbor nikakor ni odgovoren, če svojih nalog v pogledu pospešitve komunalne dejavnosti ni mogel v celoti po predvidenem planu izvršiti.

Prav tako je bilo veliko skrbi posvečene ustanovam in podjetjem, ki jih ima pod neposredno upravo. Ugotovljeno je, da je večina teh svoje gospodarske naloge redno in vestno izpolnjevala ter si tudi ustvarila določene presežke plačnega fonda so pa med njimi tudi take kot n. pr. mestna pekarija, mesarija, mizarstvo Lom in mlinsko podjetje Retnje, ki so zašli v finančne težave. V mlinskem podjetju je prišlo do kriminala in bo o stanju, ki je nastal, moral spregovoriti pristojni organ. Tudi likvidacija invalidskega podjetja »Železoles«, ki ni moglo svojih izdelkov prodajati zaradi prenasičenja na trgu, je dalo ljudskemu odboru veliko dela ter je s težavo uspel, da je vse nepremičnine in stroje odkupil, da uredi v teh prostorih drugo podjetje, ki bo predvsem namenjeno komunalnim delom.

Posebno nalogo v sklopu LOMO je imel gospodarski svet, ki je po sedmih odborih, komisijah in upravah reševal

sti mizi in čakala na obed, naju je nastakarica vljudno opozorila, da naj sedeva h kakim drugim mizi, ker je ta samo za stalne goste. Kmalu sem opazil, da so ti stalni gostje samo četvorica dachauških kvartopircev, ki so prihajali navadno le ob četrtkih zvečer praznovati svoj »Herrenabend«. Gostilničarka je bila vdova. Njen mož je kot SS-ovec padel na ruski fronti.

Ko so ostali Slovenci, ki so bili v Dachau na delu, zvedeli, da sva s Pogačnikom nastanjena »Pri jagugetu«, so tudi oni večkrat prihajali v to gostilno. Zasedli smo vedno prvo mizo ob vhodu in jo nazivali slovenski »Stammtisch«. Na Silvestrovo smo na pr. do dveh ponoči čakali Novoga leta 1944.

V znatno težjem položaju so živeli tisti, katere je delovni urad naklonil za hlapce bogatim posestnikom v dachauški okolici. Zaradi pomanjkanja domačinov, ki so bili v vojski, so hodili obdelovat velika posestva vojni ujetniki, zlasti Rusi. Da bi se mogli gospodariti z njimi pri delu sporazumeli, je nemška oblast dala natisniti, zasilne priročnike v različnih jezikih. Nekega dne sem n. pr. našel ob cestnem jarku knjižico z naslovom: »Wie spreche ich mit meinem russischen landwirtschaftlichen Arbeiter?« (Kako govorim s svojimi kmečkimi delavci?) Vsebinska knjižica se nanaša na razgovore pri delu n. pr. **All ste vsi tu? Bodite pridni pri delu! Ti si lenuh! Danes boste delali eno uro dalj! Pet mož naj gre kositi itd.** V prvem

stolpcu je bil stavek v nemščini, v drugem v ruščini (cirilici), v tretjem pa še v latinici.

Na srednjih posestvih pa so uporabljali kot delovno silo veliko število civilnega prebivalstva iz okupiranih pokrajin. Na svojih nedeljskih sprehodih po vaseh okolice Dachaua sem videl polno hlapcev in dekel iz Poljske, Ukrajine in Rusije. Kot tretja delovna sila na kmetih so bili pa iz taborišča izpuščeni interniranci. Kljub potrebi zaradi razgovorov pri delu, pa ruščina iz že omenjenega priročnika oholim posestnikom ni šla v glavo, ker se je nihče ni hotel učiti. Na boljšem kot mi, ko smo delali v industriji in obrti, so bili delavci na kmetih edino le glede hrane, čeprav se je navadno kuhalo zanje slabše kot pa za gospodarjevo družino. Ko sem zvedel, da se nahaja Janez Šifrer iz Žabnice v Weichsu, 3 postaje od Dachaua, sem ga šel večkrat obiskat. Njegov gospodar Huber, ki je imel poleg velike kmetije še pekarijo, se je z motorjem vozil po njivah in nadziral delavce. Janez je imel stanovanje na dvorišču poleg hleva. V kotu majhne sobe, če ta sploh zasluži to ime, je imel borno posteljo. Skozi majhno okno z razbito šipo in vrati s špranjami je svobodno pihala gornje bavarska burja.

Kot sem že omenil, so na delovnem uradu zlasti kmetje izbirali močne hlapce in našega rojaka Ignaca Zupana nihče ni vzel s seboj, ker je bil bolj slab. Izmed 17 Slovencev je ostal zadnji

na delovnem uradu. Prosil je šefa, naj ga pusti domov k družini, pa mu je ta odgovoril, da to ne sme, ker je strogo odgovoren zanj. Mračilo se je že, ko je šef poklical 12 letno deklico ter ji naročil, naj Zupanu pokaže pot ter naj ga pelje v Steinkirchen k posestniku Reischelnu, ki je tudi zaprosil za delovno silo.

Vas Steinkirchen je oddaljena od Dachaua kakih 25 minut hoda. Šteje samo 2 veliki kmetiji z obsežnimi gospodarskimi poslopiji. Posestnik Reischl, pri katerem je bil Zupan za hlapca, je imel okrog 120 glav goveje živine, 10 konj, 50 — 60 prašičev, nad 500 kokoši itd. Ko sem prvič Zupana obiskal, me je peljal po hlevih in mi razkazoval to lepo rejeno živino. Za obdelovanje obširnega posestva je imel Reischl traktor in razne kmetijske stroje. Pri delu so mu pomagale 4 njegove sestre. Zupan in neki mlad Poljak sta imela zelo borno stanovanje na dvorišču poleg hleva in delala zlasti poleti 18 — 20 ur na dan za tedensko plačo po 7 RM in za hrano. Nekateri posestniki so plačevali nekaj več zlasti ob sezonskem delu, tako malo kot Reischl menda nobeden. V podobnih razmerah je živelo več Slovencev poleg Poljakov in Rusov in Ukrajincev v dachauški okolici. Oholi posestniki so zlasti še pred invazijo zah. zaveznikov upali, da jim bo po vojni ostalo še dosti slovanske poceni delovne sile za izkoriščanje.

(Dalje prihodnjič)

vse tekoče gospodarske naloge občine, obenem pa imel neprestano povezavo z ostalimi industrijskimi podjetji. Važno bi bilo, da naši čitatelji vedo tudi to, kako so gospodarska podjetja (industrija) v tem polletju izpolnila z ozirom na celotno leto svoj družbeni plan. Tako so izpolnili: Tovarna kos in srpov 90%, pilarna »Triglav« 69%, tovarna čevljev »Triglav« 64%, predilnica in tkalnica 52%, tovarna usnja »Runo« 51%, tovarna pohištva 50%, tovarna lepenke 49%, čevljarna »Ljubelj« 48%, lesni obrat »Žaga« 47%. Iz celotnega pregleda torej vidimo, da so industrijska podjetja izvršila svoj letni družbeni plan za prvo polletje

za 57%. Celotni plan izpolnitve za vsa podjetja pa znaša 52%. Iz prednjega se da torej ugoviti, da so podjetja vsestransko gledala na splošno urejevanje gospodarske dejavnosti in da so obveznosti do družbe splošno zadovoljivo tudi izvršene. Brez dvoma imajo pri tem velike zasluge podjetja sama pa tudi občinski ljudski odbor.

Zadnje zasedanje je sprejelo tudi vrsto sklepov, ki bodo v veliki meri v prihodnji polovici leta izboljšali posamezne probleme in tako zadovoljivo rešili tudi vse tiste stvari, ki do danes niso mogle biti zaradi objektivnih težkoč še izvršene.

Novo sprehajališče dobimo v Tržiču

Zadnje dni je slišati v Tržiču večkrat močne detonacije. »Kaj bi utegnulo to pomeniti?« se je morda izpraševal ta ali oni Tržičan, ki še ne ve, da gradimo v Tržiču novo sprehajališče.

Doslej Tržičani še nismo imeli primerne poti za kratek izprehod. Ali smo se sprehajali po prašnih in strmih prometnih cestah, ali pa smo se — če smo zavili na kako gozdno pot — morali vračati po isti poti domov. Zato je Turistično društvo dalo pobudo za zgraditev prijetnega sprehajališča pod Kamnikom, kjer je potekala že doslej steza. Predlog Turističnega društva je osvojil LOMO, ki bo dela tudi finansiral. Z razširitvijo in z ravnanjem bo nastala tod 1 m široka ravna pot, primerna za prijeten kratek sprehod. Razširjanje in ravnanje poti je že v teku in potekli teden so delavci tudi že začeli razstreljevati skale,

ki so bile napoti.

Pot bo krožna, ker je v načrtu tudi izdelava visečega mostu čez Bistrico. Tako jo bo sprehajalec lahko ubral po dolinski cesti do visečega mostu, čezenj prišel na novo pot pod Kamnikom, od tod pa preko gradu na ljubeljsko cesto in po tej domov. Ob poti bodo na primernih mestih postavljene tudi klopee.

Na novo bosta izdelana gozdna pot pod Kamnikom v dolžini 230 m in del poti proti ljubeljski cesti v dolžini 80 m, ostali del te poti v dolžini 270 m pa bo popravljen. V celoti znaša dolžina sprehajališča torej blizu 600 m. Vsa ta dela bodo še ta mesec končana.

Ko bo zgrajen še viseči most, bo nova pot dobro služila ne le sprehajalcem, temveč tudi Dolincem in šentčanom kot bližnjica. Zamisel novega sprehajališča toplo pozdravljamo!

Kadar nekaj zamudiš, ne nadoknadiš nikoli

(Reportaža za zagrebškega velesejma)

Skozi hladno in megleno jesensko jutro hiti brzovlak nazaj proti Ljubljani. Komaj dobre pol ure je od tedaj, ko sem se poslovil od Zagreba, kjer sem doživel nemalo presenečenj, vendar se mi vse stvari zdijo, kot bi se šele doobroba začele oživljati.

Velesejem, dnevna živahnost na ulicah, ponočno vrvenje tisočev domačinov in tujcev dajejo mestu tisto nenadomestljivo privlačnost, ki te nehote spominja na vesele brezskrbne ljudi, ki hitijo bodisi za svojimi opravki ali pa jih nenehna želja vleče izkoristiti priliko in si mesto v potankosti ogledati.

V mislih preletavam vse dogodke in spoznanja, ki sem jih v teh kratkih dneh doživel v tem živahnem in res lepem mestu. Že po naravi je mesto prijetno zaradi svoje lege, če pa opazuješ njegovo notranje življenje, vidiš marsikaj, kar v naših majhnih mestih ne moreš doživeti. Vse od glavnega kolodvora pa tja do velesejmskih prostorov se vije neprestana kolona ljudi, ki so prišli iz vseh krajev, da si ogledajo razvoj in napredek naše in inozemske industrijske proizvodnje. Pri blagajnah je kot v mravljišču in se le s težkočo prerivaš med številnimi gledalci. Prav nič se nisem čudil pohvalnim pripombam poedincev, ki so tako pri tekstilnih, lesnih, kovinskih, prehrabnenih ali kemičnih raz-

stavljalcih občudovali ogromen napredek in kvaliteto izdelkov. Česa vsega ne vidiš na razstavi! Človek bi mislil, da je prišel v velik labirint velemestnih prodajal, ki se druga z drugo kosajo, kdo bo imel več občudovalcev in kdo bo znal obiskovalcem s čim bolj preprostimi besedami povedati vse, kar jih zanima. Naša podjetja so se prav gotovo odlično izkazala in po urejenosti v veliko pogledih prednjačijo pred inozemci. Skoraj vsa jugolovanska industrijska središča so zastopana na tem velesejmu in med njimi tudi Tržič. Pričakoval sem več udeležbe, toda samo tovarna kos in srpov in predilnica in tkalnica sta zastopani od vse tržiške industrije. Za vzroke neudeležbe s strani ostalih podjetij ne vem, vendar sem pričakoval, da bo na sejmu zastopani »Triglav«, »Ljubelj« ali »Runo«. Cele tri ure sem se drenal med razstavnimi prostori naših dveh paviljonov, ko sem se znašel sredi lepo urejenih prostorov, kjer so razstavljali inozemci. Kljub temu, da je naša industrija v zadnjih letih močno napredovala, pa vendar še zdaleka, posebno kar zadeva strojne naprave, nismo kos specializiranosti in praktičnosti nemške ali avstrijske strojne industrije. Odveč bi bilo govoriti o izdelkih Siemensovih razstavljalcev, skratka velesejmski prostor je kot ogromen industrijski kombinat, v

katerem si lahko našel vse od najprezicejšega avtomatskega stroja za obdelavo kovin, modernih električnih naprav do radio aparatov, ki ti po telefonu prenašajo posamezne želje. Tehnika je začela ustvarjati čudo, kar mi je dalo dovolj misliti, da bi bilo vse to ogromne koristi za človeštvo, če bi bilo vse to napredovanje namenjeno v dobrobit vseh narodov. Ponovno presenečenje sem doživel v novem delu, kjer so bili razstavljeni avtomobili. Oči kar požirajo in sam se nikakor ne morem načuditi, koliko fantazije ima človek in kako zna vsako misel praktično uporabiti, da bi mu bilo prijetneje. Čas je potekal z blazno naglico in tako sem po šesturnem ogledovanju utrujen obsedel pri pristni kranjski klobasi in haloškem vinu.

Mrak se je začel počasi spuščati na mesto, ko sem se napotil novim spoznanjem nasproti. Ulice so se mi zdele še veliko bolj živahne kot prej. Počasi, kot da se mi nikamor ne mudi, in brez določnega cilja sem hodil po ulici, ki se mi je zdela najbolj pastra. Slišal se vse mogoče tuje in domače govornice. Iz neke točilnice se je slišala prijetna dalmatinska sevdalinka. Spet malo naprej je natrpno polno gostišče zabaval s poskočnimi melodijami zabavni jazz. Nešteto podobnih primerov si videl na vsakem koraku, kar je dovolj jasno dejstvo, da je v Zagrebu veliko zabave in razvedrila, katerega pa si pa vsak ne more privoščiti.

Llica, Trg republike pa imata še nekaj posebnega. Tu se kar tare ljudi. Kako tudi ne, saj na tem kraju redno vsak večer predvajajo razne dokumentarne in zabavne risane filme kar na prostem. Pač nova posebnost Zagreba. Tudi kulturnih prireditelj ne manjka, toda dobiti vstopnico za kino, gledališče ali variete je pa prava mojstrovina. Kljub temu sem si v tem času ogledal nekaj kino predstav in variete, o katerem bi se dalo tudi precej zanimivosti povedati. Vsekakor je ena največjih odlik tega gledališča v tem, da celotno predstavo povezuje prisrčna nepretirana originalnost, ki je v prireditvah te vrste tako pogrešana. V samem sporedu je mnogo odličnih in res umetniških predstav. Take predstave, kot smo jih v Tržiču videli prav gotovo niso niti senca tega.

Še o nekem problemu bi se dalo kaj poučnega napisati za naš Tržič. Vljudnost in postrežljivost je v mestu na precej visoki stopnji kljub temu, da sem doživel tudi primer, da se je neki službojoči veliko bolj zanimal za tuje jezike kot za preprosto domačo govornico. Na splošno pa lahko trdim, da je zagrebško osebje po hotelih in restavracijah veliko bolj postrežljivo, kot smo to že opažali v Tržiču. Tem se šef obrata ne sramuje postreči gostu ali mu dati dober nasvet oziroma pojasnilo.

Še in še bi se dalo pisati o Zagrebu ter mi bo spomin nanj ostal nepozaben, saj sem v tem kratkem času videl veliko novosti in spoznal življenje ljudi tudi v mestu, ki je med najživahnejšimi v naši državi.

Vse to sem premišljeval na prijetni vožnji ko sem se vračal nazaj proti Tržiču.

Pomen in naloge prosvetnih društev

V nedeljo, 26. septembra je bil v Trzinu sestanek zastopnikov vseh prosvetnih društev v občini. Zaradi aktualnosti objavljamo poročilo predsednika Sveta za kulturo in prosveto pri LOMO Janeza Kavarja v celoti. O delu posameznih društev bomo pa poročali ob priliki njihovih občinskih zborov, ki bodo ta mesec.

*

Razen Svobode imajo vsa naša prosvetna društva ime kulturno umetniško društvo. Ime je lepo, vendar točno ne označuje namena teh društev. O resničnem umetniškem izživljanju in ustvarjanju je vsaj po vaseh težko govoriti. Namen teh društev je izobraževati, navajati ljudi na kulturno življenje ter ljuditi v ljudeh smisel za znanje — izobrazbo, gojiti smisel za lepoto besede, glasbe, družabnega občevanja, kratko gojiti smisel za človeka vredno, dostojno življenje in razvedrilo. Izkoristiti željo, ki je v vsakem človeku, da bi poleg vsakdanjih življenjskih potreb užil tudi nekaj lepote, dobrote, navdušenja, čustvanja in notranjega zadovoljstva ob uveljavljanju svoje osebnosti, to je namen naših prosvetnih društev. V vsakem človeku je to hotenje močno, a v mnogih primerih neizživeto ali še huje, to hotenje se pri marsikomu izraža na nepravilen, včasih celo človeka nevreden, ponižujoč način. Prislunimo nekoliko vinjenemu ali kako drugače sproščnemu človeku, kako rad govori o sebi, poje, se navdušuje, postavlja, debatira, vrta v neki problem, hvali in graja, predlaga in s široko gesto rešuje najtežje probleme, dela načrte in stavlja predloge, v kar vse ga sili njegova duševna napetost, da uveljavi svoje misli in hotenja, izživeti tisto, kar je v njem kot človeku v bistvu resnično dobrega in vrednega, za kar pa nima prilike in največkrat tudi ne izobrazbenih pogojev. V izrednih primerih to dobro nagnenje najde izraza v velikih požrtvovalnosti in junaštvu, za kar nam je pretekla doba najboljši dokaz. Herojev ni napravil zgolj razum in borba za obstanek, heroje je ustvarila njihova srčna kultura. Berite samo življenjepise Tita! Ljubezen do trpečih, želja po lepšem življenju vseh ljudi, njegova srčna dobrotla združena z izrednim razumom, voljo in znanjem. Lahko rečemo, da je v naših ljudeh te notranje vrednosti izredno veliko. Zgodovina malokaterega naroda je v političnem smislu tako težka, kot je naša, a vendar se je ta narod prebil v svobodo skozi tisočletja zatiranja ne kot kak barbarski, ampak kot resnično kulturni narod, ki s svojo kulturo ni vzdrževal na površju samo sebe, temveč je dajal tudi drugim.

Trditve, da so ljudje po vojni slabši, da posebno mladina nima smisla za kulturno izživljanje, so samo trenutne in nepravilne. Težka gospodarska poveljna leta so terjala od vseh ljudi toliko naporov in časa, da se morda res niso mogli toliko izživljati kulturno in prosvetno, kot bi se radi. Vzdihovalje nad upadanjem ljudske kulture je zmota. Naš kulturni nivo ne pada, ampak se dviga,

samo v drugem smislu, kot bi nekateri še radi. Nekateri moti majhno število obiskovalcev na težjih koncertih, resnih dramah itd. Toda seštejte vse, ki berejo knjige, pojejo, igrajo, šahirajo, rišejo in slikajo, ki se udeležujejo v raznih odborih itd., pa preštejte tiste, ki delajo samo za denar, pijejo in jedo, pa boste videli, katerih je več.

Da pa se je tu pa tam pokazalo nekoliko manjše zanimanje v prosvetni dejavnosti, je vzrok še v nečem. Štiri leta med vojno je mladina doraščala brez šol in takoj po osvoboditvi ni bila pripravljena za delo v prosvetnih društvih. Na drugi strani pa so najboljši ljudje v vojni padli ali pa bili po vojni toliko zaposleni drugod, da niso mogli poprijeti za prosvetno delo. V marsikomu pa je ostalo še dovolj starega pojmovanja. Pred vojno smo imeli v količkaj večjem kraju vsaj dvoje prosvetnih društev in vsako je bilo po svoje politično pobarvano. Delavska društva — Svobode, katera bi edino lahko takoj nadaljevala s svojim delom, pa so bila v stari Jugoslaviji že dokaj let zatrta. Takozvani prosvetarji iz prejšnjih klerikalnih in liberalnih društev pa se v novih razmerah, tudi če so imeli dobro voljo, niso znašli, kajti čez noč se ne da dojeti novega duha, nove vsebine in novih oblik. Ti ljudje so preživeli svoja najboljša leta življenja in dela v malenkostnih strankarskih sparih, kjer je šlo samo za prestiž njihovega društva, ne pa za resnično kulturno dviganje kraja. Ti ljudje so se po vojni naenkrat znašli na istem odru in v istem pevske zboru. Oboji pa so v sebi nosili še prejšnje pojme in si predstavljali isti način dela. Nekateri še danes ne morejo ali pa nočejo razumeti, da današnja kulturna društva niso samo pod drugim imenom nadaljevanje nekaterih prejšnjih prosvetnih društev, recimo prosvetnega društva sv. Jožefa, ampak da so to čisto druga društva, taka, proti katerim bi se oni v prejšnjih časih z vso silo borili. Od tod tudi včasih nenamerna, dostikrat pa namerna želja po starih igrah in starih pesmih. Ker pa je oblast le budno pazila nad programi izvajanih prireditve, se je marsikak tak prosvetar užaljen umaknil in polagoma pričel tudi zabavljati čez sedanje delo.

Čas pa gre svojo pot. Življenje se ureja, ljudje so iz dneva v dan bolj sproščeni, socialistična miselnost prodira v zavest ljudi, vsak dan bolj točno vemo, kaj in kako hočemo. Število članstva se večja, prihaja mladina. Ni več prepovedanih in neprepovedanih iger, vsako društvo lahko igra, kar hoče, toda računati mora z zavestjo ljudi, kar je najboljši nadzor nad vsebino.

Takoj po vojni nam je manjkalo primernih iger, pesmi, knjig, prostorov, odprake opreme, manjkalo pa je tudi ljudi, ki bi bili sposobni in imeli voljo do dela, obenem pa pravilno politično razgledanost. Danes je v tem oziru mnogo boljše, čeprav se po manjših krajih društva še vedno otepajo z vsemi temi težavami. Prepričan pa sem, da bo tekom dveh,

treh let tudi teh težav mnogo manj. Da bi prosvetna društva sama z igrami in koncerti mogla nabaviti vse to, je nemogoče. V družbenih planih in proračunih bodo morale biti primerne vsote. Prosveta ne more biti podjetje, osnovano na računu rentabilnosti, denar, dan za prosveto, se pozno obrestuje, pa še to ne v denarju, ampak v izobrazbi ljudi. Je pa želja po opremi odra, nabavi inštrumentov itd. dostikrat najboljša izpodbuda za delavnost društva, seveda, če se ne izrodi v prirejanje veselice ali samo v takozvane kulturne prireditve, kjer trem posmicam ali enodejanski burki sledi prosta zabava z jedačo in pijačo. Tu se še mnogo greši. Potreba po denarju le prerada spelje društvo v prirejanje veselice, plesov in srečolovov. Ker te priprave vzamejo dosti časa, ga potem zmanjka za resnično kulturno delo — in društvo zgreši svoj namen. Če pa se potem sodelujočim da za delo priznanje v posebnem zabavnem večeru, je pa tudi finančni uspeh majhen. Ne mislim, da bi društvo ne smelo nikoli prirediti veselice, nasprotno, delu naj sledi razvedrilo — ampak dostojno. Mogoče se čudno sliši, toda tudi veselice bi morale biti na neki način vzgojne. Tam se zbere veliko ljudi. Kolikor večja družba, toliko več je treba dostojnega vedenja in obzirnosti do drugih. Ne vem, zakaj naj se ne bi tudi delavec in kmet obnašala dostojno. Takozvana olika, manira ni noben privilegij preživele gospode, ampak dolžnost tudi za socialističnega človeka. Kako obupno je videti n. pr. plesalec s klobukom na glavi in cigareto v ustih, da ne govorim o drugih grdih prizorih na veselicah. Krivo je seveda vino, katerega je treba zaradi dobička prodati čim več, brez ozira na to, kakšni bodo ljudje. In če priredi veselico društvo, ki se imenuje kulturno in prosvetno, ali bi ne bila dolžnost vodstva društva, da zahteva vsaj od svojih članov, da se vedejo dostojno drugim za vzgled? Veselica naj bo veselica, razvedrilo, ne pa prilika za izživljanje prostaštva. Mislim, da bi pravniker ne škodilo, če bi prosvetna društva prirejala tudi predavanja o lepem vedenju, posebno za izvenšolsko mladino. Kako žalostna je slika, ko ti nekdo sredi najlepšega koncerta pristorklja v dvorano ali pa sredi resne scene kak neotesanec spušča svoje bečaste pripombe! Končno pa mu ne moreš niti preveč zameriti, saj ga najbrže nihče nikoli ni poučil o tem, kako naj se vede v družbi ni kaj je duhovito, kaj pa neumno.

Pa dosti o veselicah. Glavno udejstvovanje naših društev je v igralskih skupinah in pevskih zborih. To sta dve veji kulturnega dela, ki sta pri nas že kar tradicionalni. Mislim, da je na svetu malokje toliko podeželskih odrov in pevskih zborov kot pri nas. Po količini smo še kar na dobrem, toda kvaliteta in vsebina izvajanih del ne ustrezata. Največkrat je temu vzrok preslaba oprema odra. Saj bi se marsikje lotili tudi česa boljšega, a je to nemogoče uprizoriti zaradi premajhnega odra, pomanjkanja kulis, garderobe in razsvetljave. Mislim pa, da je še vedno boljše dati vsebinsko dobro igro s pomanjkljivo opremo, kot dobro izve-

deno neumno burko. Vsako društvo, posebno pa še vodja igralske skupine bi se pri izbiri morala vprašati, zakaj naj igramo prav to in to, kaj je sploh namen igranja. Na odru prikazujemo pač življenje. Tu nastopajo različne osebe kot nosilci naprednih, dobrih ali slabih idej, prikazujejo različne značaje, izražajo misli, strasti, trpljenje, veličino, ljubezen, veselje, usodne posledice življenjskih zapletljivostev, kratko — resnično življenje v zgoščeni obliki, kjer se nam usoda nekaterih ljudi in razmer razvije in zaključuje v nekaj dejanjih. Gledalci v dvorani to življenje spremljajo, sočustvujejo in ocenjujejo. S tem pa se že odločajo med dobrim in slabim — mislijo. Pripraviti ljudi do razmišljanja in ocenjevanja med dobrim in zlim, naprednim in zaostalim, to je namen ali bi vsaj moral biti namen vsake gledališke igre. Igra, ki tega ne doseže, ni vredna, da jo igramo. Seveda pa zavisi učinek na gledalce od boljše ali slabše igre nastopajočih. Odlični igralci pa so redki umetniki. Z neko burko kmalu uspemo. Tu je uspeh, če že ne v vsebinji igre, pa v neumni igri izvajalca. Resno delo pa uspe le z doživeto, prepričljivo igro nastopajočih, kar pa se ne da doseči po treh bralnih vajah in eni generaliki.

Ni pa treba misliti, da so za vzgojo ljudi samo drame in tragedije. Komedije, satire pokažejo naše slabosti in napake v še bolj žarki luči, samo da so tu grenka zdravila zavita v zdrav smeh. Pomislimo samo na Nušičevega »Pokojnika«, kako nam ta na drastičen način pokaže sebičnost — žalujočih ostalih!

Na vse take stvari bi morala vodstvo društva in režiser misliti pri izbiri iger. Na žalost pa je odločilno pri izbiri igre prvič, kaj sploh dobimo v roke, drugič, kaj je mogoče odru igrati, tretjič, kje bo večji hec, da se bo vaški komik lahko čim bolj izkazal, da bodo ljudje čim bolj drli na igro (to so takozvani blagajniški komadi), in četrtič, da ne bo očitkov, pa še eno takozvano »sodobno« igro! Kje je tu resnična naloga tudi vaškega gledališča? Izgovor: resnih stvari ljudje ne marajo, je napačen. V Križah smo predlanskim igrali Cankarjevega Kralja na Betajncovi, ki je dovolj težak za povprečnega gledalca, a smo imeli dvakrat polno dvorano. Da pa smo z igro uspeli, sklepam po tem, da po zaključku predstave ni bilo tistega običajnega hrušča, pač pa so ljudje odhajali iz dvorane dokaj mirni in zamišljeni. Zame je bil to bolj razveseljav uspeh kot polna blagajna.

O teh stvareh sem govoril nekoliko več zaradi tega, ker smo pred začetkom sezone, in bi rad, da bi naše igralske družine bolj kot do sedaj pazile na izbiro iger ter dajale ljudem tisto, kar jih bo dvigalo v življenju ne pa vleкло v lahko-miselnost in neresnost.

Sedaj pa še nekaj o pevskih zborih! V naši občini je okoli sedem pevskih zborov. Številčno so večinoma šibki, kljub temu pa precej delavni. Imajo pa pevski zborji tudi svoje težave, čeprav različne od igralskih družin. Glede izbire pesmi smo tu mnogo na boljšem kot igralci v izbiri iger. Med vojno in po vojni je nastalo veliko več skladb kot dramatskih

del in zato je pevovodjem lažje dati v programu izraza današnjemu času kot režiserjem, poleg tega pa imamo še bogato zakladnico narodnih pesmi. Vendar pa vzamejo pevske vaje več časa kot igre. Pevski zbor je dober le, če se stalno vadi in ima tudi stalnega pevovodjo. Za vztrajno delo pa nekateri pevci nimajo potrpljenja. Mislim pa, da bi bilo tudi tu boljše, če bi pevski zbori imeli več prilike za uveljavljanje. Čeprav kdo hodi na vaje samo iz ljubezni do petja, bi koncem koncev le rad nekega javnega priznanja in ocene vrednosti svojega dela. V pevskih zborih je čut za kolektivni uspeh zelo močan. Naša občina navsezadnje ni tako zelo velika, ima pa, kot sem že rekel, najmanj sedem zborov, če ne štejem še tistih, ki nastajajo od časa do časa v tovarniških kolektivih. Ali bi ne bilo dobro, če bi se zmenili, da bi vsi ti zbori vadili nekaž istih pesmi, s katerimi bi na koncu sezone nastopili na skupnem koncertu? Zbor 10—20 pevcev ma prostem ne pomeni veliko, nastop kakih 200 pevcev pa bi bil res nekaj pomembnega. S čim in kdaj bi nastopili, bi bila stvar pevovodij in njihovega dogovora. Vsak zbor pa bi doma lahko pel pesmi po svojih željah. Tu je važno vprašanje pevovodij. Neko igro lahko z manjšim ali večjim uspehom režira marsikdo, vaditi pevski zbor pa ne more vsak.

Nekateri bi bili morda tudi za tekmovanje med zbori. O tem imam nekoliko pomislekov. Le prerado pride pri tem do zamere; težko je upoštevati prav vse prilike, ki vplivajo na višino zbora, saj so razmere, v katerih delajo posamezni zbori, tako različne. Tržič ima n. pr. v izbiri pevcev gotovo več možnosti kot pa recimo Leše. Končno pa ne gre za izbiro in nastop nekaterih izrednih pevcev, gre za množično udejstvovanje v glasbi, ki je narodu najbližja in razumljiva in ki še najbolj poplemeniti duha.

Samo igranje, petje in ljudski plesi pa še zdavnaj niso višek kulturnega dela. Mnogo bolj kot tega nam manjka izobrazbe. Človek, ki nikoli ne bere nobene knjige, bo le težko razumel vsebino, lepoto neke igre ali skladbe. Če tarnamo, da ljudje nimajo smisla za drame in nekoliko težjo glasbo, je temu vzrok v pre-majhni izobrazbi. Česar ljudje ne razumejo, tudi ne marajo. Mi pa ne moremo ostati samo pri Desetem bratu in narodnih popevkih. Saj je vse to lepo, naše in prijetno, toda premalo je. Svet se zbližuje in obzorje, ki sega samo do naših mej, je premajhno. Današnji človek mora biti sposoben za razumevanje tudi večjih stvari, sposoben spoznavati in razumevati dela drugih narodov, če hoče razumeti njih življenje, od njih sprejemati pa tudi dajati jim. Da pa jih bo razumel, mu je pa treba izobrazbe, širšega obzorja. Če vzamemo srednjo starost našega delavca, vidimo, da je ta delavec dobil svojo izobrazbo še pred letom 1941, da se je moral pričeti boriti za svoj obstoj s 14 letom po komaj dovršeni osnovni šoli in da za svojo izobrazbo skoro ni imel več časa, med tem ko je buržoazija puščala svoje otroke v šolah do 20. leta in še čez, ker je vedela, da je izobrazba pogoj nadvlade. Če danes, ko je delavstvo nosilec oblasti, tu

in tam kaj škriplje, je vzrok v premajhni izobrazbi delovnih ljudi. Naloga prosvetnih društev je torej predvsem v tem, dati tem ljudem, ki so že zunaj šole, priliko za pridobitev vsaj neke splošne razgledanosti. To pa so knjižnice, predavanja in tečaji. Ljudem je treba potisniti knjige v roke, dati jim poljudna predavanja o stvareh in okolju, v katerem delajo in žive, da ga bodo razumeli. Kaj pomaga govoriti ljudem o milijonih družbenega plana, o investicijah, regresu, rebalansu proračuna, stimulusu itd., če pa nima sposobnosti razumeti državnega gospodarstva, če ne zna enostavnega procentnega računa, če je njegov besedni zaklad tako majhen, da ne razume niti polovico teh tujih besedi in strokovnih izrazov v neki uredbi ali zakonu, ki so življenjske važnosti za njegov standard in s tem tudi za njegovo politično zavest? Zato bi rekel: lepo je igranje in petje, znanje pa je važnejše. Prosvetna društva bi se v to delo, posredovati sprošno izobrazbo, morala bolj vreči, kot so se do sedaj. Tudi na predavanja je ljudi ponekod težko dobiti. Sam plakat ne bo privabil poslušalcev, posebno še, če je predavanje zato poljudno, ker je presplošno in odmaknjeno od navidez drobnega, a za delavca važnega vprašanja. Ali, če posežem na drugo stran! Vsi kmetje zdihujejo nad prevelikimi davki in vse kmete imamo za reakcionarje, ker se branijo plačila davkov. Kdo pa jim je še kdaj povedal in dokazal, da so taki davki nujno potrebni in da jih tudi zmorejo, povedal namreč na njim razumljiv način? Jaz vsaj tega v Križah še nisem slišal in drugod najbrže tudi niste. Razlagati težke in zapletene stvari razumljivo ni preprosto. Vendar bi nekdo moral to znati. Če bo na vasi n. pr. razglašeno, da se vrši predavanje o državni ekonomiki, najbrže ne bo nobenega kmeta. Če pa bo predavanje o davkih, sem prepričan, da bo dvorana polna. S tem primerom sem hotel nakazati, kako se približati ljudem in kako jim nuditi tisto, kar jim manjka.

Isto je sedaj v predvolilni kampanji. Doseči na zborih volivcev ali množičnih političnih sestankih dovoljno število ljudi je marsikje res težko. Spet bi rekel, da temu ni krivo samo nezanimanje. Zadnje čase je izšlo precej zakonov, spremenjen je bil tudi ustavni zakon, in najvažnejši zakon zadnjih dni je novi volilni zakon. Če bi ljudje ta zakon razumeli in vedeli, kaj jim nudi, sem prepričan, da bi bilo zanimanje za volitve večje. Pa kaj, ko ga ne razumejo, ni pa tudi nikogar, ki bi ga jim razložil razumljivo in tisto najvažnejše. Res, da je vsega tega v dnevnem časopisju veliko, toda brati in razumeti je dvojje. Ljudska prosveta bi tu imela hvaležno polje dela; če bi ljudje razumeli, kar berejo v časopisju, in spoznali pravice, ki jim jih ta zakon nudi, bi bil razgovor na sestankih mnogo živahnejši. Če kje, pride tu do izraza dejstvo, da sta izobrazba in politična zavest tesno povezani med seboj. Najti pa je treba neko obliko za dajanje tega. Ena izmed njih so gotovo tečaji. Tudi gospodinjski tečaji bodo v bodoče poleg kuhanja itd. dajali tečajnicam še predavanja iz drugih predmetov, tako da

te ne bodo pridobile samo v kuhinji, ampak še v marsičem drugem.

Dalje imamo v Trziču tudi muzejsko društvo z nalogo, da zbira zgodovinske predmete za naš muzej. Že star rek pravi, da je zgodovina učiteljica narodov. Že samo dejstvo, da bi preprost človek lahko primerjal staro rokodelsko orodje z današnjim, tehničnim in na listinah primerjal uredbe in zakone ter razne predpise, ki so uravnavali življenje takratnih delavcev, z današnjim, mu mora odpreti oči, da gre svet naprej, da se ne moremo več oklepati samo starega in hvaliti starih časov, ampak sprejeti novo kot zanj koristno. S tega stališča je muzejsko društvo gotovo zelo koristno in nujno potrebno podpore nas vseh, žal ča za zdaj med ljudmi za to še ni dovolj zanimanja in da je muzejsko društvo v delu pred istimi težavami kot vsa prosvetna društva: materialna sredstva in prostori. Muzejsko društvo zbira material do sedaj v glavnem v Trziču, na deželi pa bi kulturno prosvetna društva gotovo našla še mnogo stvari, ki so v nevarnosti, da propadejo, ker pač lastnik ne pozna njih vrednosti.

Prej sem že omenil tudi knjižnice. Brez knjig pač ne more biti znanja in ne srčne kulture. Mogoče vas bo zanimalo, da LOMO dela za to, da se v Trziču ustanovi velika osrednja knjižnica za celotno občino. Če je kaka stvar na svetu draga, so drage gotovo knjižnice. Da pa bi zamisel lažje izvedli, imamo ta načrt: Mestni odbor naj bi vnesel v svoj proračun sredstva za plačane knjižničarja in našel tudi prostor. Sedaj je po vaseh, pa tudi v sindikalnih podružnicah precej knjig, ki pa so v tistem kraju že

nekajkrat prebrane. Namen je, da bi vse te knjige združili v eno samo veliko knjižnico, jih lepo uredili, potem pa ustanovili po vaseh podružnice, kjer bi knjige stalno krožile. V Križah je n. pr. okoli 200 knjig, katerih nihče več ne bere, ker jih je vsak, kdor se zanima za knjige, že zdavnaj prebral. Prepričan pa sem, da je tudi v Lomu ali v Trziču še dokaj knjig, katere so tam prebrali, katerih pa drugod nimajo, a bi jih radi brali. Ker bi bila knjižnica občinska ustanova, bi tudi denar za nabavo novih knjig vsaj do neke mere proračunsko pritekal. Samo z izposojnino majhna vaška knjižnica ne more kupiti na leto niti dveh knjig. V tem je tudi vzrok vsega mrtvila v naših knjižnicah. Prepričan sem, da bodo vsi KUD in sindikalne podružnice, ki imajo knjige, pristale na tako združitev. Poleg knjižnice bo tudi čitalnica z vsemi našimi časopisi in revijami in marsikdo si bo lahko poiskal razvedrila tu, namesto v kavarni ali gostilni.

Nazadnje naj se ustavim še pri Trziškem vestniku. Trzič je majhna občina, vendar ima svoj časopis. Nekateri bi morda mislili, da niti ni potreben. Mogoče moti koga tudi to, da ga izdaja Turistično društvo. V zadnji številki je vestnik ponovno naslovil na vse prebivalstvo poziv k sodelovanju. Priznajmo, vestnik vsi radi beremo, kadar je zanimiv, kadar ima dovolj člankov in novic iz našega kraja, važnejše stvari v državi in po svetu zveemo že iz drugih časopisov, ki bi drobni, a za nas važnih problemov verjetno niti ne prinašali. Imamo pa na območju naše občine nešteto vprašanj, kulturno prosvetnih, političnih in gospodarskih, katera grado kar tako mimo ljudi, ali pa

sploh ne vedno zanje, ker niso sploh nikjer načeta in objavljena. Če bo današnje zborovanje rodilo kolikor toliko uspeha in če se kulturno prosvetno delo vsaj nekoliko poživi, potem bo snovi za vestnik več kot dovolj, toda samo če bodo društva uredniški odbor seznanjala o delu, uspehih in težavah. To pa bo le takrat, če bo vsako društvo zadolžilo enega od svojih odbornikov, recimo tajnika, da bo pošiljal poročila. SKP ima namen določiti človeka, ki bi prisostvoval kulturnim prireditvam tudi po vaseh in podajal v vestniku strokovne ocene. Ne bo šlo tu za neko kritiko, bolj za posvetovanje in objektivno prikazovanje vrednosti prireditve. Do sedaj je bilo večjih tudi tako, da so nekje izvedli neko prireditev, potem pa poslali v časopis sami oceno, seveda najboljšo. Na ta način ne bomo dvignili kvalitete, še manj pa našli novih možnosti za prosvetno delo. Trziški vestnik bi bil za nas zato najbolj primeren in ob uspehih in napakah posameznih društev bi se vsi učili, vsi bi vedeli, kaj delajo tu in kaj tam. Tako bi dobili stalno vez, ker takih zborovanj, kot je tole danes, me more biti veliko. Ker pa se z dopisništvom ne ukvarja rad vsakdo, sem prepričan, da bo uredniški odbor vestnika prav rad poslal koga, če mu sporočite kdaj se vrši občni zbor ali kaj podobnega. Vestnik bo na ta način postal zanimiv pa tudi resnično potreben.

Kot vidite, nalog je ogromno in širina dela z kulturno prosvetno delo zelo velika. V referatu sem načel nekaj vprašanj, rešil pa pravzaprav nobenega, to pa zato, ker en sam človek tega ne zmore, ne zna, zmogli jih bomo le vsi skupaj.

2 Po stopinjah veselih turistov, ki imajo čut za romantiko

Za večerjo smo imeli zavreto mleko, po katerem je plavalo vse polno zelenih smrekovih iglic, in kruh z različnimi priboljški. Takega mleka doma gotovo ne bi jedel! Tistikrat mi je pa izborno teknil. Sicer pa mi čudno, ko smo imeli za seboj tako »naporen dan«. Naše obroke smo hitro pospravili. Mogoče si bo sedaj kdo mislil, da smo po ureditvi notranjih razmer pospali kot zaklani. Kaj še! Niti v sanjah ni bil nihče zaspan. Začeli smo z vedrim sporedom. Najprej so bile na vrsti razne družabne igre: kaptinar, mlekarica itd. Pri vseh pa so bile kaj enolične kazni. Premalo sladka kava, ki smo jo morali sladiti z ... (no saj veste). Potem je nekdo padel v 50 m globok vodnjak. Tretji je trpel v samostanu groze polnih deset let, sedaj pa bi rad na vsak način pobegnul. Seveda, kdo pa ne bi rad, ko ga je čakala taka nagrada — pravi plaz. Ko smo se teh zabav naveličali, so prišle na vrsto razne pesmi. Te so nam nudile bolj pestro sliko zabav. Dokler nam je bilo samo do petja kot takega, smo peli res izborno. Pa ne dolgo. Kmalu smo iz narodnih pesmi naredili pravo zbirko »umetnih«. Vsak je pel po svoje ali še celo vsak svojo pesem. Vsak si je tudi prizadeval, da bi njegova obveljala. V ta namen smo se

drli prav neestetsko. Mogoče bo bolj razumljivo, če rečem, da smo se drli na vse pretege. Z našim zborom bi se edino kak kravji orkester uspešno boril za premoč.

Okrog polnoči je Edi nenadoma vstal in odločno krenil v šotor. Dober vzgled so posnemali tudi ostali in pri ognju sva ostala sama z Ireno. Tudi mene je sprva imelo, da bi krenil za Edijem. Ravno sem hotel kreniti za njim, ko se iz šotora oglasi neka svojevrstna pesem, ki mi imela nič skupnega z nobeno do takrat zapeto pesmijo. Iz šotora je prihajalo hrupno prepiranje za prostor in odejo. To me je ustavilo v moji nameri in sem raje prisedel k Ireni, ki je tudi izjavila, da ne gre spat. Prepričan je počasi prenehal. Oglasila pa se je neka druga pesem. Edi je sprva komaj slišno, potem pa vedno drznejše in glasneje začel izvajati razne sonate, rapsodije in suite v »nos duru« in »nos molu« ...

Z rokami oprt pod brado sem s priprtimi očmi opazoval plamen, ki je počasi pojemal. Včasih sem dvignil glavo in nejevoljen pogledal proti »srečnim«. Pogovora nisem mogel začeti. Videl sem, da tudi Ireni ni bilo mnogo do njega. Oba sva molčala poglobljena vsak v svoje misli ...

Nenadoma sem se zdrnil. Zazdelo se mi je, da sem slišal korake ... Napeto

sem prisluhnil. Irena je radovedno pogledala okoli, ker pa ni nič videla, me je vprašujoče pogledala. Namesto mojega odgovora se je zopet zaslišal korak, ki je prihajal vedno bližje. To je tudi Irena že slišala. Od korit se je čulo pridušeno preklinjanje in takoj nato čofotanje po blatu. Preklinjanje je postalo glasnejše. Sledilo je nekaj pljuskov in ponovno »čof«, kot bi nekdo padel v blato. Nisem se mogel več premagati in sem se glasno zasmejal. Odgovor na moj smeh ni izostal, kot sem prvotno pričakoval. Najprej je prišlo do mojih ušes zmerjanje »take steze«. Temu uvodu je sledila močna brca v kamen, ki bi bila v ponos vsakemu nogometašu, dotični se je pa očitno ni niti najmanj veselil, kaj še, da bi bil ponosen nanjo. Usula se je cela ploha izbranih besed na »tako lepo stezo in še lepšo noč.« Tudi Irena se ni mogla več premagovati in se je začela smejati. »Prelepa steza« je bila končno le mimo in pod nama sta se pojavili dve senci.

»Ali ste od daleč?« jhu med smehom ogovorim.

»Hm«, mi podobno medvedjemu renčanju odgovori iz teme. Verjetno jima ni preveč prijetno pri srcu, da sta nehote predmet zabave. Ta misel mi je prišla v možgane, ko sem postavil drugo vprašanje: »Ali sta od Robleka?« Prišel je isti odgovor. »Medveda« sta se približala ognju in obstala v senci.

NAŠA ANKETA

Kje naj stoji spomenik žrtvam NOV v Tržiču

V naši zadnji številki smo javnost opozorili, da je za razpis naše ankete kaj malo zanimanja, danes pa se nam zdi potrebno, da dodamo še nekatere podrobnosti.

Pri ugotavljanju nerazumevanja s strani bralcev, da bi o tej stvari več razpravljali, smo prišli še na drugo misel, da je tudi organizacija ZB na tem kaj malo zainteresirana ter da se niti vodstvo niti kdo drug v tej zadevi ni oglašil. Če hočemo o taki stvari kot je spomenik širše razpravljati, potem bi morala biti prav organizacija ZB za to najbolj zainteresirana. Na žalost tega nismo doživeli. Mi vsekakor ne mislimo s temi vrsticami dela organizacije zapostavljati, pač pa pričakujemo, da se

bo končno le oglasila in dala svoje pripombe, ki so prav gotovo potrebne. Kljub že dvema stavljenima predlogoma ne vemo nič določenega, niti ne to, kaj pravi javnost k tema varijantama. Torej več poguma! Le deset minut je treba žrtvovati, pa bomo imeli kaj kmalu jasnejšo sliko o stvari. Uredništvo

KINO

Od 2. do 5. oktobra — mehiški zabavni film »Cantiflas mušketir«.

Od 6. do 8. oktobra — ameriški letalski film »Hitrejši od zvoka«.

Od 9. do 12. oktobra — francoski zabavni film »Frizer za dame«.

Od 13. do 15. oktobra — ameriški pustolovski film »Aretacija«.

Slovenija avtopromet, Ljubljana

Vozni red

za avtobusno progo št. 23

Tržič - Kranj - Ljubljana

Obratuje ob delavnikih — Velja od 23. septembra 1953

7.00	8.00	13.00	14.30	odh. Tržič		12.40	13.55	18.55	19.55
7.42	8.42	13.42	15.12	prih. Kranj	odh.	12.00	13.15	18.15	19.15
8.25	9.25	14.25	15.55	„ Ljubljana	„	11.15	12.30	17.30	18.30

»Zelo prebrisano«, sem pomislil. Jaz ju ne vidim, medtem ko imata onadva zelo sijajen razgled.

Priznam, da me je celo malo pogrelo, ker še vedno ni bilo nobenega določnega odgovora na moja vprašanja. Obenem sem se tudi ustrašil, da nimata morda kake nakane. Previdno sem vstal in stopil od svita ognja, pripravljen vsak hip poklicati tudi Edija na pomoč, če bi bilo potrebno. Pravo olajšanje sem začutil, ko me je eden vprašal v hrvaščini:

»Šta radite ovde?« Drugi je nekoliko premaknil nogo, tako da sem opazil na njegovih nogah ovojke. Takoj sem vedel, da sta to graničarja. Formalnosti smo potem hitro uredili in moža sta krenila dalje. Po nekaj opazkah, ki sem jih imel pripomniti na njun račun, sem zopet pritisnil na Ireno, da greva spat. Tokrat so moji razlogi prodrli. V naši »konservi« so naju sprejeli dokaj ljubeznivo. Na ušesa so nama prihajale razne pripombe o slonih in žirafah ter kamelah in štorih. Opombe so bile upravičene, kajti prerivala in kotalila sva se res neusmiljeno preko spečih. Zato sva raje previdno molčala. Prostora je bilo komaj za enega. Ne pomnim da bi bil moral že kdaj poprej napeti svoje sile v toliki meri kot sedaj. Dunjo, ki je bila najbližja vratom, sem izrinil domala skozi. Tako sem dobil tudi sam malenkost prostora. Tedaj je izbruhnil vihar. Edi, ki mi je bilo očitno mnogo do udobnosti, je posegel vmes z izbrani-

nim nagovorom o nekakšnih konjih. Ne vem, kdaj si je vzel toliko časa, da je sestavil tako ganljiv govor, ki bi v drugih okoliščinah omajal še celo skalo, nas se pa začudo ni prijel. S tem smo ga menda užalili. Videl je, da nima uspeha in je napel druge strune. Midva z Ireno sva bila res prava reveža. Posebno Irena, ker je bila zadnja in se ni mogla nikamor umakniti. Od vrat sem je namreč prišel velikanski val, ki sta ga podpirala Edi in Dunja, nakar jima je prišla na pomoč še Jasna. Blanka se je sprva skušala upreti, ker se je zanašala na svojo obilno tonažo. Uspeha ni žela, ker sva midva z Ireno prepozno spoznala, kaj nama grozi. Najina pomoč je prišla prepozno. Blanka se je predala toku in porinila z obilno podporo na mene. Zdelo se mi je, da me odnaša hroudurnik in me premetava med skalami, tako so me pritiskali in porivali po storžih. Vedel sem, da je vsak odpor nemogoč. Pritisnil sem naprej na Ireno. Njej ni preostalo drugega kot začeti s shujševalno kuro. Mislila je, da bo tako poceni prišla do vitke linije. Zaman, ni ji šlo. Z ogromno silo smo jo pritisnili na vrata, ki so predstavljala zadnjo steno. Ta so se takoj začela sumljivo majati. Bog ve, kam bi se pripeljali tisto noč? Verjetno bi se vsi brez izjeme okopali v blatu pri koritih, ki so bila ravno pod nami. Prišla pa je nepričakovana pomoč. Stena in strop sta začela pretresljivo stokati. To je zaleglo več, kot vse prošnje za »pomilostitev«, ki jih je Irena obupno pošiljala na gluha ušesa. Kot bi odrezal ji pritisk prenehal, vsak je raje ležal blatu pod milim nebom. S težavo sem na suhem še tako stisnjen, kot pa v se nekako namestil v pol ležečem in pol v ne vem kakšnem stavu. Edi pa je nadaljeval tam, kjer je prenehal s svojim koncertom. Sprva sem mislil, da s spanjem vseeno ne bo nič, ker je Ireno obšla misel, da nas mora spraviti v dobro voljo. S tem se je hotela maščevati Ediju. Vedela je, da je trenerju največji problem spanje. Tega mu je hotela malce priškrtniti. Streha nad glavo se je ponovno začela majati, tokrat od smeha. Edi pa se je znal hitro otresti. Začel je s predavanjem o slonih, žirafah itd., ki baje niti zdaleč niso tako hudi zločinci, kot kalivci nočnega miru. To je Ireni zaprlo sapo, ker takih častitljivih imen ni bila vajena. Pokazalo se je, da je Edi zelo razgledan v živalskem svetu. Posebno eksotične živali je dobro poznal in ni mu manjkalo izrazov. Ponovno je za nekaj časa zavladala tišina. Ko so ostali zaspali, je Irena zopet začela s svojim zabavnim sporedom, tokrat bolj tiho, da sva jo slišala samo Blanka in jaz, ki se še vedno nisva mogla umiriti. Prava muka pa je bila smejeti se potihem in še marsikateri glas je skalil Edijevo pesem. No, tudi tega je bilo vendar le konec. Zavladala je tišina. Prisluhnil sem uverturi, ki jo je Edi res mojstrsko izvajal, še bolj mojstrsko pa ga je spremljal orkester kravjih zvoncev, doneč iz daljave, kot pridrušena simfonija. (Nadaljevanje sledi)

REDNA GOSTOVANJA PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA

Svet za prosveto in kulturo pri LOMO ter DPD Svoboda sta se z vodstvom kranjskega Prešernovega gledališča dogovorila, da bo z vsakim nanovo naštudiranim delom gostovalo v letošnji sezoni v Tržiču. V sezoni bo devet predstav iz njihovega letošnjega repertoarja. Dogovor v imenu Tržičanov toplo pozdravljamo, saj nam odpira izredno možnost, da se začnemo končno le sistematično vraščati v kulturni svet igralskega snovanja in ustvarjanja. Kolikor so zmogle premiere v zadnjih letih domače igralske družina, je bilo za resnejši kulturni dvig našega prebivalstva vse premalo. Zato ni čudno, da sta zlasti mladino vsebolj pritezala nogomet in film.

Seveda ne bodo smela gostovanja Prešernovega gledališča ohromiti še tisto voljo igralskega udejstvovanja, kolikor jo je še bilo v zadnjih letih v posameznih domačih igralcih. Nasprotno!

Prepričani smo, da bodo dala gostovanja dramski sekciji Svobode šele pravi zagon v ustvarjanju. Naši igralci nikakor ne bodo hoteli zaostajati za svojimi poklicnimi tovariši temveč bodo — potem, ko bodo od njih prejeli za svoje delo marsikako izpodbudo — tekmovali z njimi v prizadevanju za umetniški napredek.

Prvo delo, ki ga bo Prešernovo gledališče uprizorilo v Tržiču, bodo Cankarjevi »Hlapci«, s katerimi je doseglo v Kranju izreden uspeh. V Tržiču bomo gledali »Hlapce« v torek, 13. t. m. Predstavi bosta dve: prva ob štirih popoldne, druga ob osmih zvečer.